

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ

ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β')

ΤΕΤΑΡΤΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΡΑΡΓΥΡΗ ΓΙΟΥΛΑ, ΚΟΥΤΡΟΥΛΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

A1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο κείμενο γίνεται λόγος για το ρόλο της επιστήμης και τους στόχους που πρέπει να υπηρετεί. Εισαγωγικά, καθορίζεται η έννοια της επιστήμης σε σχέση με την τεχνολογία, ενώ προστίθεται και η θέση του Αϊνστάιν για τους υψηλούς της σκοπούς. Στη συνέχεια, σημειώνεται η αλματώδης εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας κατά τον εικοστό αιώνα, όμως τίθεται και το ερώτημα, αν αυτή η εξέλιξη λειτούργησε ανθρωπιστικά. Ως προς αυτό απαριθμούνται ποικίλα κοινωνικά και υπαρξιακά ζητήματα των σύγχρονων ανθρώπων, τα οποία αναδεικνύουν σε μείζον ζητούμενο την ευθύνη των επιστημόνων για την παραγωγή της γνώσης και την πρακτική αξιοποίησή της. Ωστόσο, συνηθίζεται να μη λαμβάνονται οι ανάλογες αποφάσεις από επιστήμονες, με συνέπεια τη διασπορά των στόχων τους. Καταληκτικά, τονίζεται η ανάγκη του καθορισμού των στόχων αυτών με κριτήρια ηθικά και ανθρωπιστικά.

B1. α. Λάθος
δ. Σωστό

β. Λάθος
ε. Σωστό

γ. Σωστό

B2. α. Στην πρώτη παράγραφο διακρίνονται οι εξής τρόποι ανάπτυξης, από τους οποίους ο μαθητής οφείλει να επιλέξει και να τεκμηριώσει έναν:

- 1) Ορισμός της έννοιας της επιστήμης (οριστέα έννοια) ως του «άέναου αγώνα του ανθρώπου ... έρευνα».
- 2) Σύγκριση – αντίθεση ανάμεσα στις έννοιες της επιστήμης και της τεχνολογίας («Επιστήμη βέβαια ... πρακτικών αναγκών του ανθρώπου»). Χαρακτηριστική είναι η αναφορά της διαρθρωτικής λέξης «ενώ».
- 3) Αιτιολόγηση της μη ταύτισης της επιστήμης και της τεχνολογίας («... διότι η επιστήμη ... ανθρώπου») με αναφορά της διαρθρωτικής λέξης «διότι».
- 4) Παραδείγματα («Πολύ χαρακτηριστικά ... ηθικά ιδανικά»).

β. βέβαια: επιβεβαίωση
εάν: υπόθεση
όμως: αντίθεση
για τούτο: αίτιο / αποτέλεσμα
δηλαδή: επεξήγηση

B3. α. • Η επιστήμη ως αδιάκοπος / αδιάλειπτος / συνεχής / αιώνιος αγώνας του ανθρώπου.

- η επιστήμη παραμένει επικεντρωμένη / αφοσιωμένη / προσκολλημένη στην κατάκτηση της γνώσης.
- Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας ξεσηκώνουν / αναδεικνύουν / θέτουν απορίες.
- το άγχος και η αγωνία αλλοιώνουν / νοθεύουν την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
- κάθε επιστημονικό επίτευγμα θα αποβεί βλαπτικό / ολέθριο.

β. συγκεκριμένο	≠	αφηρημένο, ασαφές, γενικό, αόριστο, ακαθόριστο
βελτίωση	≠	υποβάθμιση, επιδείνωση, χειροτέρευση
ευθύνη	≠	ανευθυνότητα
υλική	≠	πνευματική, άυλη, ψυχική, ηθική
ελευθερία	≠	ανελευθερία, περιορισμός, καταναγκασμός, εξάρτηση, υποταγή, δέσμευση, χειραγώγηση, δουλεία

- B4. α.** Ο συγγραφέας με το ασύνδετο σχήμα επιδιώκει να προσδώσει στο κείμενο ταχύτητα, ζωντάνια, παραστατικότητα και ομορφιά. Δίνει ένταση, έμφαση στο λόγο και επιτείνει το συναίσθημα της απαισιοδοξίας που γεννά η διαπίστωση ότι τα ευγενή ιδεώδη του ανθρωπισμού διασύρθηκαν και υπονομεύθηκαν στις μέρες μας. Τέλος, συντελεί στην πύκνωση του λόγου.
- β.** Ο συγγραφέας με τη χρήση του ρητορικού ερωτήματος αποβλέπει στη διέγερση του προβληματισμού και της ανησυχίας του αναγνώστη σχετικά με τον αμφισβητούμενο ρόλο της τεχνολογίας στον εξανθρωπισμό του σύγχρονου ανθρώπου. Παράλληλα, καθιστά το κείμενο πιο ζωντανό, άμεσο και παραστατικό, καθώς δημιουργεί έναν άτυπο διάλογο με το αναγνωστικό κοινό.

Γ1. Παραγωγή Λόγου

Διερεύνηση θέματος

Κεντρική Ιδέα: Επιστήμη – Επιστήμονας

Δεδομένα: - Ο μαθητής αποτελεί μελλοντικό φοιτητή και επιστήμονα

- Αναδύονται σημαντικά σύγχρονα προβλήματα για την αντιμετώπιση των οποίων η επιστήμη έχει ρόλο

Ζητούμενα: α) Ποιος ο ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων.

β) Ποια τα ηθικά εφόδια του επιστήμονα για την υπηρετήση αυτού του στόχου.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία στην τελετή αποφοίτησης του σχολείου (Προσφώνηση, αποφώνηση, στοιχεία προφορικότητας)

Πρόλογος

Αξιότιμοι κ. καθηγητές, αγαπητοί γονείς και συμμαθητές,

Έλαβα το θάρρος να εκφωνήσω αυτήν την ομιλία με αφορμή την αποφοίτησή μας και την επικείμενη έναρξη της ακαδημαϊκής μας πορείας. Στα φοιτητικά χρόνια που θα

ακολουθήσουν θα εντρυφήσουμε σε διακριτούς τομείς του επιστητού, αλλά και θα προσεγγίσουμε με διαφορετική οπτική πια τα σύγχρονα προβλήματα του ανθρώπου. Για την πληρέστερη διερεύνηση του θέματος, σκόπιμο είναι να αναδείξουμε το ρόλο της επιστήμης για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, αλλά και τα ηθικά εφόδια που οφείλει να έχει ο επιστήμονας για να διακονήσει αυτόν τον στόχο.

Κυρίως Θέμα

Ανάπτυξη Ζητούμενων:

1) Ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σημαντικότερων σύγχρονων προβλημάτων:

Πλεονεκτήματα από την ορθολογική χρήση της επιστήμης

Ο σύγχρονος πολιτισμός είναι αποτέλεσμα της ερευνητικής διάθεσης του ανθρώπου, που τον προήγαγε μέσω της ανάπτυξης της επιστήμης. Η συμβολή της υπήρξε καταλυτική σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

Υλικό επίπεδο

Η αξιοποίηση των επιστημονικών επιτευγμάτων συνέβαλε καθοριστικά:

- ❖ στην επέμβαση του ανθρώπου πάνω στη φύση και στην υποταγή της στη δύναμη και τις ανάγκες του.
- ❖ στην επωφελή εκμετάλλευση των πρώτων υλών και του ορυκτού της πλούτου.
- ❖ στην παραγωγή αγαθών σε επαρκή επίπεδα, που ικανοποιούν την ανάγκη της άνετης διαβίωσης.
- ❖ στην κάλυψη των βιοτικών αναγκών, τροφής, στέγης, ένδυσης και στη βελτίωση των συνθηκών ζωής του.
- ❖ στην καταπολέμηση ασθενειών και στην επαρκή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, που συντελεί στην παράταση του μέσου όρου ζωής του.
- ❖ στη βελτίωση των μέσων παραγωγής και στη δημιουργία νέων επαγγελμάτων, που προσφέρουν τις δυνατότητες προσφοράς στο σύνολο.
- ❖ ελάττωση του ανθρωπίνου μόχθου και αύξηση του ελεύθερου χρόνου.
- ❖ στην αντιμετώπιση της ανεργίας και των φαινομένων υποαπασχόλησης και ετεροαπασχόλησης.
- ❖ στην οργάνωση της οικονομίας
- ❖ στην εξέλιξη των ποικίλων μορφών τεχνικής, που οδηγεί σε εφευρέσεις και ενισχύει την έρευνα, μέσω των οποίων είναι σε θέση να αντιμετωπίζει το άγνωστο και αβέβαιο μέλλον του.

Ηθικό επίπεδο

Η επιστήμη, όταν συνοδεύεται από την αρετή,

- ❖ εξανθρωπίζει τον άνθρωπο και εξευγενίζει την ψυχή του.
- ❖ συμβάλλει στην ηθικοποίησή του με την καλλιέργεια αξιών και αρχών, που διαμορφώνουν την ηθική έκφρασή του και καθορίζουν τη στάση του στην κοινωνία.
- ❖ ενισχύει τις κοινωνικές αρετές, της γενναιοδωρίας, της φιλαλήθειας, της αλληλεγγύης και της μετριοφροσύνης, απαλλάσσοντας τον άνθρωπο από συμπλέγματα και ένστικτα κατωτερότητας.
- ❖ διαμορφώνει το πλαίσιο των ορίων ελευθερίας, δράσης, ανάληψης ευθυνών, αναγνώρισης δικαιωμάτων, υποχρεώσεων, που συνιστούν την κοινωνική και πολιτική του συνείδηση.

- ❖ κατοχυρώνει τις ατομικές του ελευθερίες και προασπίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, γιατί καλλιεργεί το σεβασμό στον παράγοντα «άνθρωπο» ως υπέρτατη αξία του πλανήτη.
- ❖ καλλιεργεί το διάλογο ως μέσο επικοινωνιακής προσέγγισης των ατόμων, ως γνώμονα διευθέτησης των διαφορών.
- ❖ ενισχύει τη ουσιαστική και γόνιμη συνεργασία και συνύπαρξη των ατόμων, με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους.
- ❖ αμβλύνει τις κοινωνικές, φυλετικές ανισότητες και τονώνει τις προσπάθειες για βελτίωση της θέσης των καταπιεσμένων, των νέων και των γυναικών στο πλανήτη.
- ❖ συμβάλλει στη σωστή λειτουργία των κανόνων και νόμων, με σκοπό την καλλιέργεια της αποδοχής τους από τον άνθρωπο και της οργάνωσης και διάρθρωση των πολιτειακών του συστημάτων.

Πνευματικό επίπεδο

Η επιστήμη αποτέλεσε το όπλο και τη δύναμη του ανθρώπου :

- ❖ ενάντια στην άγνοια, την αμάθεια, το φόβο και την αγωνία που του δημιουργούσε το άγνωστο.
- ❖ ενάντια στις προλήψεις, τις δεισιδαιμονίες και τα δόγματα, που καλλιεργούσε η εκάστοτε σκοταδιστική εποχή του.
- ❖ στην απομυθοποίηση της σχέσης «ΘΕΙΟΥ - ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ» και στη στροφή από τις μεταφυσικές σε πιο ανθρωποκεντρικές θεωρίες.
- ❖ στην ικανοποίηση της έμφυτης περιέργειάς του για έρευνα, ανακάλυψη και ερμηνεία των όντων και των φαινομένων, που οδήγησε στην κατάκτηση της γνώσης.
- ❖ στην κατοχύρωση της παιδείας και στη διεύρυνση της καθολικότητάς της ως θεσμού.
- ❖ στην τόνωση της πνευματικής καλλιέργειας του ανθρώπου, μέσα από την ανάπτυξη της κριτικής του ικανότητας, της δύναμης της αξιολόγησης, της εμπάθουσας και της αφομοίωσης των δεδομένων της πραγματικότητας μέσα από ένα ανθρωπιστικό πρίσμα.
- ❖ στην καλλιέργεια οραμάτων, στόχων και ιδανικών, που προάγουν την ανθρώπινη δράση.
- ❖ στην τόνωση των πολιτιστικών αξιών ,μέσα από την παράδοση, την ιστορία, τη γνώση της εθνικής κληρονομιάς.
- ❖ στην ανάπτυξη της αισθητικής αγωγής, μέσα από τις αξίες της αρμονίας, του μέτρου και της τάξης, που υπαγορεύει η τέχνη.
- ❖ στη διαμόρφωση κατάλληλων μορφών ψυχαγωγίας.

2) Ηθικά εφόδια του επιστήμονα για την εξυπηρέτηση αυτού του στόχου:

Ο Επιστήμονας για να υπηρετήσει σωστά την επιστήμη, το κράτος και την ανθρωπότητα, χρειάζεται να διαθέτει:

- ❖ ήθος και ακεραιότητα χαρακτήρα.
- ❖ αυτογνωσία και αυτοκυριαρχία.
- ❖ κοινωνικές αρετές, που εξευγενίζουν την προσωπικότητά του.
- ❖ εγκράτεια και ταπεινοφροσύνη.
- ❖ τιμιότητα και ειλικρίνεια.
- ❖ πίστη σε υψηλά ιδανικά, σε οράματα και ευγενείς στόχους.
- ❖ σεβασμό στην ανθρώπινη υπόσταση, αξιοπρέπεια, ελευθερία.
- ❖ σύνεση και περίσκεψη στις ενέργειές του.
- ❖ συνέπεια στην επιστημονική του κατάρτιση και στο έργο του.
- ❖ επιμέλεια και εργατικότητα, επιμονή και υπομονή στην αναζήτηση της αλήθειας.

- ❖ ενεργό συμμετοχή στα κοινά.
- ❖ δημοκρατικές πεποιθήσεις.
- ❖ ανησυχία για το μέλλον.
- ❖ πνευματική καλλιέργεια, που θα τον καταστήσει πνευματικό άνθρωπο.

Επίλογος

Κλείνοντας, αξιότιμοι κύριοι καθηγητές, αγαπητοί γονείς και συμμαθητές, θέλω να τονίσω τη σημασία που έχει η επιστημονική γνώση και οι κατακτήσεις της απέναντι στα μείζονα προβλήματα της εποχής. Όπως, όμως, φάνηκε κατά την παραπάνω ανάλυση, μόνο με ηθικό και ανθρωπιστικό πρόσημο, με το οποίο θα είναι εφοδιασμένος ο επιστήμονας, μπορούν να αντιμετωπιστούν οι σύγχρονες απειλές.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας